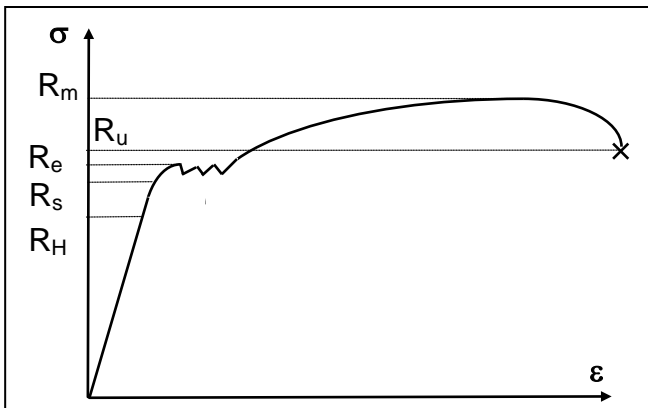

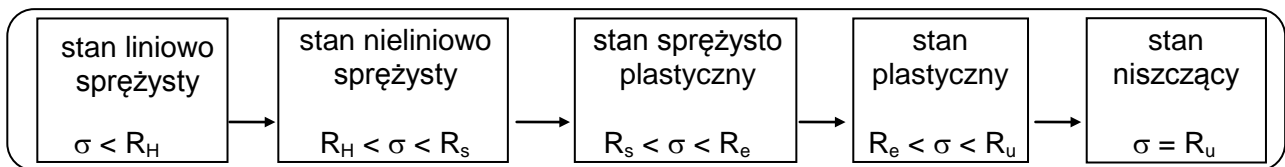
1. STANY KRYTYCZNE

1.1. Jednoosiowe rozciąganie

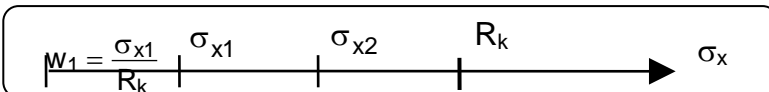
R_H granica proporcjonalności
 R_S granica sprężystości
 R_e granica plastyczności
 R_u naprężenie rozrywające
 R_m wytrzymałość na rozciąganie

* każde z charakterystycznych naprężeń (granic) określa pewien **stan mechaniczny w dowolnym punkcie materialnym** ciała

1.1.1. Wyłężenie

* pojęcie **wyłężenia w punkcie** - stopień zbliżenia stanu mechanicznego punktu do określonej granicy niebezpiecznej, za którą może być uznana którakolwiek z granic wymienionych powyżej - w zależności od tego do jakiego stanu mechanicznego dopuszczamy konstrukcję

$$w_2 = \frac{\sigma_{x2}}{R_k}$$

* miara wyłężenia

$$\sigma_x = \frac{P}{A} \leq R_k$$

$$m(w) = \sigma_x$$

$$m(w_{niebezp.}) = R_k$$

1.2. Wieloosiowe stany naprężenia

Problem : Jak określić wyłężenie i jego miarę dla stanu mechanicznego opisanego dowolnym tensorem naprężenia dla stanu wieloosiowego ?

Rozwiązanie : Stopień skomplikowania zagadnienia (wpływ zmian dowolnej składowej tensora naprężenia na stan mechaniczny punktu, różnorodność materiałów, itd.) powoduje, że wyłężenie i jego miara nie zostały określone w drodze analizy teoretycznej. Stan mechaniczny w punkcie i wywołane w nim wyłężenie na skutek wieloosiowego stanu naprężenia sprowadza się do hipotetycznego stanu jednoosiowego, wyłężeniowo równoważnego danemu stanowi rzeczywistemu. Za miarę wyłężenia przyjmuje się pewną kombinację naprężeń w oparciu o tzw. hipotezę wyłężeniową. U podstaw hipotezy leżą zawsze obserwacje doświadczalne, stąd wielość hipotez odpowiednich dla określonych klas materiałów i określonych zjawisk fizycznych występujących w materiale (np. kruche pęknięcie). Za miarę wyłężenia niebezpiecznego przyjmuje się pewną granicę krytyczną, jak w przypadku stanu jednoosiowego.

$$m(w) = \text{hipoteza wyłężeniowa}$$

$$m(w_{niebezp.}) = R_k$$

2. HIPOTEZY WYŁĘŻENIOWE

2.1. Podział hipotez wyłężeniowych

- * naprężeniowe : Galileusz, Coulomb, Tresca, Guest
- * odkształceniowe : de Saint-Venant
- * energetyczne : Huber, Mises, Hencky, Burzyński
- * probabilistyczne : Weibull, Murzewski

2.2. Hipoteza Galileusza (1632) - hip. maksymalnego naprężenia głównego

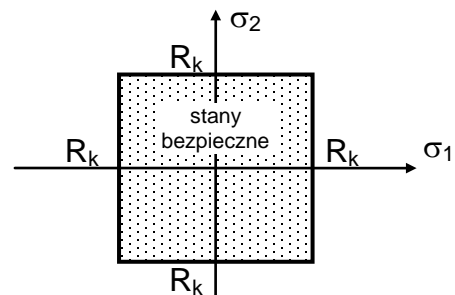
O wyłężeniu materiału w punkcie decyduje maksymalna bezwzględna wartość naprężenia głównego, niezależnie od tego czy powstała ona w wyniku obciążenia prostego czy złożonego.

$$m(w) = \max(|\sigma_1|, |\sigma_2|, |\sigma_3|)$$

$$m(w_{\text{niebezp.}}) = R_k$$

warunek stanów bezpiecznych

$$m(w) \leq m(w_{\text{niebezp.}})$$

2.3. Hipoteza Coulomba (1776) - Treski (1872) - Guesta (1900) - hip. maksymalnego naprężenia stycznego

- * obserwacje doświadczalne : zniszczenie betonowej próbki walcowej przy ściskaniu poprzez utworzenie dwóch stożków połączonych wierzchołkami, pęknięcie rozciąganej płaskiej próbki metalowej wskutek poślizgów pod kątem 45° do kierunku obciążenia (linie Lüdersa-Czernowa)

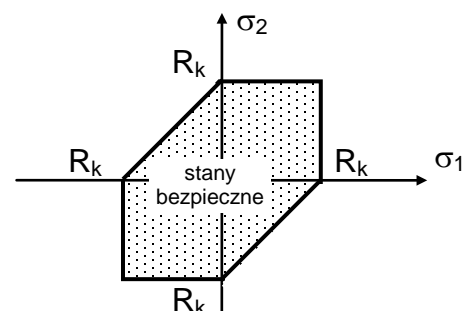
O wyłężeniu materiału w punkcie decyduje maksymalna bezwzględna wartość naprężenia stycznego, niezależnie od tego czy powstała ona w wyniku obciążenia prostego czy złożonego.

$$m(w) = \max\left(\left|\frac{\sigma_1 - \sigma_2}{2}\right|, \left|\frac{\sigma_1 - \sigma_3}{2}\right|, \left|\frac{\sigma_2 - \sigma_3}{2}\right|\right)$$

$$m(w_{\text{niebezp.}}) = \frac{R_k}{2}$$

warunek stanów bezpiecznych

$$m(w) \leq m(w_{\text{niebezp.}})$$

2.4. Hipoteza Hubera-Misesa-Hencky'ego - hip. energii odksz. postaciowego

O wyłężeniu materiału w pkt. decyduje ilość zgromadzonej w nim energii odksz. postaciowego, niezależnie od tego czy powstała ona w wyniku obciążenia prostego czy złożonego.

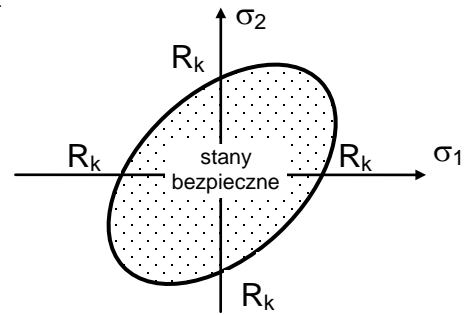
$$m(w) = \Phi_f = \frac{1+\nu}{6E} \left[(\sigma_1 - \sigma_2)^2 + (\sigma_1 - \sigma_3)^2 + (\sigma_2 - \sigma_3)^2 \right]$$

$$m(w) = \Phi_f = \frac{1+\nu}{6E} \left[(\sigma_x - \sigma_y)^2 + (\sigma_x - \sigma_z)^2 + (\sigma_y - \sigma_z)^2 + 6(\tau_{xy}^2 + \tau_{xz}^2 + \tau_{yz}^2) \right]$$

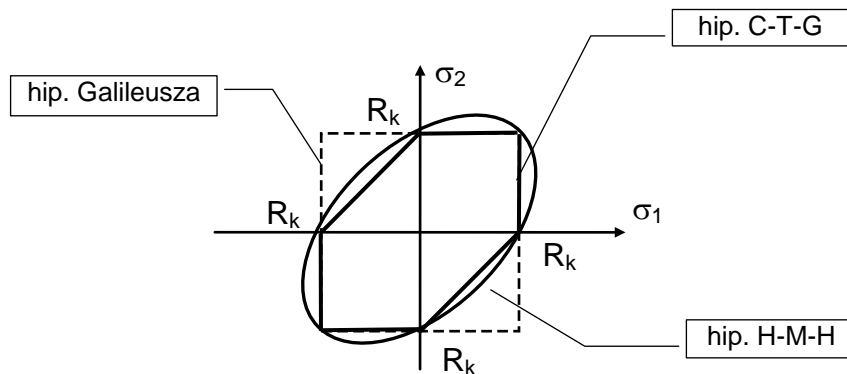
$$m(w_{niebezp.}) = \frac{1+\nu}{3E} R_k^2$$

warunek stanów bezpiecznych

$$m(w) \leq m(w_{niebezp.})$$

2.5. Porównanie hipotez

3. NAPRĘŻENIA ZASTĘPCZE

- * uporządkowane naprężenia główne $\sigma_1 > \sigma_2 > \sigma_3$
- * warunek stanów bezpiecznych

$$m(w) \leq m(w_{niebezp.})$$

- * hipoteza Galileusza
- * hipoteza C - T - G

$$\sigma_1 \leq R_k$$

$$\sigma_1 - \sigma_3 \leq R_k$$

- * hipoteza H - M - H

$$\frac{1}{\sqrt{2}} \sqrt{(\sigma_1 - \sigma_2)^2 + (\sigma_1 - \sigma_3)^2 + (\sigma_2 - \sigma_3)^2} \leq R_k$$

lub

$$\frac{1}{\sqrt{2}} \sqrt{(\sigma_x - \sigma_y)^2 + (\sigma_x - \sigma_z)^2 + (\sigma_y - \sigma_z)^2 + 6(\tau_{xy}^2 + \tau_{xz}^2 + \tau_{yz}^2)} \leq R_k$$

Powyższe nierówności odnoszą stany przestrzenne naprężenia (lewe strony) do wyężeniowo równoważnego jednoosiowego stanu naprężenia (strony prawe). Można powiedzieć, że lewe strony to „obraz naprężeniowy” stanów wieloosiowych zredukowanych do jednoosiowego - stąd określa się je mianem **naprężeń zredukowanych** lub **zastępczych** σ_o .

- * hipoteza Galileusza

$$\sigma_o = \sigma_1$$

- * hipoteza C - T - G

$$\sigma_o = \sigma_1 - \sigma_3$$

- * hipoteza H - M - H

$$\sigma_o = \frac{1}{\sqrt{2}} \sqrt{(\sigma_1 - \sigma_2)^2 + (\sigma_1 - \sigma_3)^2 + (\sigma_2 - \sigma_3)^2}$$

lub

$$\sigma_o = \frac{1}{\sqrt{2}} \sqrt{(\sigma_x - \sigma_y)^2 + (\sigma_x - \sigma_z)^2 + (\sigma_y - \sigma_z)^2 + 6(\tau_{xy}^2 + \tau_{xz}^2 + \tau_{yz}^2)}$$

- * hipoteza Mohra

$$\sigma_o = \sigma_1 - k \sigma_3$$

$$k = \frac{R_{kr}}{R_{kc}}$$